Memo

009898336

gemeente Weststellingwerf

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College B&W
Afdeling:	Sociaal Domein
Datum:	24 november 2020
Onderwerp:	Concept regioplan Beschermd Wonen 2022
Bijlage memo:	

Inleiding
Wij willen u informeren over de stand van zaken van de plannen van de Friese gemeenten ten aanzien van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen per 2022 en het besluitvormingsproces rond de doordecentralisatie naar de gemeenten.

Historie
Voor 2015 was de centrumgemeente Leeuwarden verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang (MO), de vrouwenopvang en de openbare geestelijke gezondheidszorg. Bij de decentralisatie in 2015 heeft de centrumgemeente een nieuwe taak erbij gekregen, namelijk beschermd wonen (BW). Om de taken rond BW, maar ook Jeugd, goed uit te kunnen voeren is in samenwerking met alle gemeenten in Friesland de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF) opgezet. Gemeenten in Friesland trekken samen op m.b.t. beleidsvoorbereiding en uitvoering van de taken beschermd wonen.

In 2015 heeft de landelijke commissie Dannenberg de opdracht gekregen om een visie op beschermd wonen en maatschappelijke opvang op te stellen. De commissie Dannenberg heeft in het rapport “Van beschermd wonen naar beschermd thuis” deze toekomstvisie uitgewerkt. In dit rapport staat beschreven dat mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen hun zelfstandigheid vaker kunnen behouden als passende ondersteuning in de thuissituatie sneller beschikbaar is. Er is behoefte aan een verschuiving naar meer ambulante vormen van ondersteuning waarbij meer focus is op netwerken in de wijk en ondersteuning bij mensen thuis. Daarnaast wordt ingezet op het vergroten van de zelfstandigheid en participatie van mensen die nu in de MO en BW zitten.

Visie op de doordecentralisatie
Het Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben in 2015 afgesproken dat de taak van BW en MO uiteindelijk een taak van alle gemeenten moet worden, in plaats van een taak van alleen de centrumgemeenten. Alle gemeenten zijn daarom gevraagd in 2017 een visie op de MO en BW te ontwikkelen. In Friesland hebben wij sinds 2017 een Friese visie op BW en MO. De Friese gemeenten hebben in die visie vastgesteld dat zij voor de uitdaging staan om een verschuiving vanuit de intramurale voorzieningen te bewerkstellingen naar ‘nieuwe vormen’ van ondersteuning thuis, in de eigen woonomgeving. Daarbij moet steeds aandacht zijn voor het bieden van ondersteuning die aansluit bij de zorgbehoefte van de inwoner, die doelmatig en van goede kwaliteit is. In de visie zijn drie uitgangspunten geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn nog steeds actueel.

De drie uitganspunten zijn:
1. Wij volgen de ondersteuningsbehoefte van de cliënt
2. Lokale ondersteuning, tenzij
3. Voldoende beschikbaarheid van hoogwaardige specialistische voorzieningen

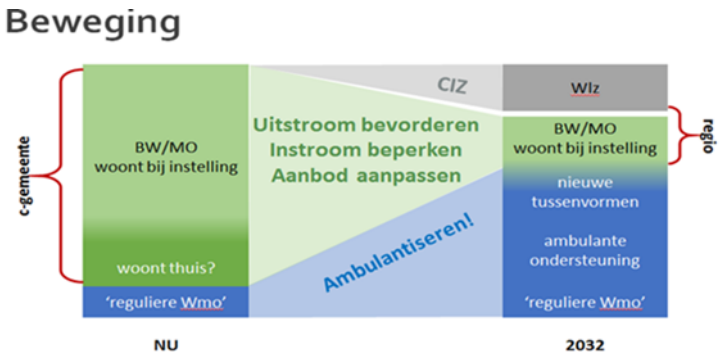
Regioplan
Het Rijk wil dat alle gemeenten verantwoordelijk worden voor BW en MO. Het plan was de doordecentralisatie van taken voor BW en MO naar alle gemeenten per 2021 daadwerkelijk te effectueren. Alle voorbereidingen zijn er de afgelopen jaren op gericht geweest om inhoudelijk en financieel de doordecentralisatie per 2021 te realiseren. Alle gemeenten/regio’s in Nederland zijn daarom gevraagd een regioplan BW en MO op te stellen. Ook in Friesland zijn wij daar gezamenlijk mee aan de slag gegaan in 2018. Begin 2019 is er door de Friese gemeenten een opdracht opgesteld om tot één regioplan te komen. Een externe programmaleider heeft met een projectgroep van Friese ambtenaren vanaf april 2019 gewerkt

aan het realiseren van het regioplan. Er zijn gesprekken gevoerd met wethouders, aanbieders, beleidsmedewerkers, ervaringsdeskundigen, vertegenwoordigers van cliënten en Wmo- en familieraden. Tijdens het ontwikkelen van het plan werd medio 2019 duidelijk dat de doordecentralisatie BW met een jaar werd uitgesteld naar 2022 en de doordecentralisatie langs 10 bouwstenen zou worden doorontwikkeld. De doordecentralisatie van de MO is uitgesteld naar 2026.

Het conceptplan dat in november 2019 door de programmaleider en projectgroep is gepresenteerd voldeed op dat moment niet aan de verwachtingen van de Friese gemeenten. Tevens waren de Friese gemeenten van mening dat er meer inhoudelijke en financiële duidelijkheid nodig is om te komen tot een regionaal plan dat voldoet aan de eisen die het ministerie van VWS hiervoor heeft gesteld. De Friese gemeenten hebben daarop samen een brief aan de Staatssecretaris gezonden dat Friesland voorlopig, gezien de bovenstaande punten, geen plan zal indienen.
Gezien de korte termijn richting de doordecentralisatie per 1 januari 2022 en de nieuwe inkoop die daarmee gelijk loopt, is besloten om verder te werken aan een nieuw regioplan.

De projectgroep heeft een nieuw plan opgesteld voor de doordecentralisatie van BW per 2022. Een bestuurlijke begeleidingsgroep heeft de richting en de keuzes op draagvlak getoetst. Er is verder wederom met aanbieders en adviesraden gesproken. De bijeenkomsten gaven geen aanleiding om de inhoudelijke richting te wijzigen. In 2020 is er niet meer duidelijkheid gekomen over de financiën, maar is wel meer duidelijkheid over de verschillende bouwstenen voor de decentralisatie gekomen. De uitwerking van de bouwstenen heeft als basis gediend voor het nieuwe plan.

De inhoud van het regioplan
Het concept-regioplan bouwt voort op de visie beschermd wonen en in de afbeelding hieronder is de beweging zichtbaar die gemeenten in Fryslân willen realiseren. Doelstelling is om het intramurale aanbod af te bouwen en het ambulante aanbod te laten groeien. Daarnaast zal een gedeelte van de cliënten vanaf 1 januari 2021 uitstromen naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Het CIZ doet de beoordeling wie wel en wie niet over gaat naar de Wlz. Om deze visie en beweging te realiseren zijn de volgende richtinggevende hoofdlijnen opgesteld.

Richtinggevende hoofdlijnen:

- Alle ondersteuning met een woon & zorg component blijven we regionaal organiseren en kopen wij gezamenlijk in via Sociaal Domein Fryslân.
- Alle ondersteuning waar de woon component en de zorgcomponent zijn gescheiden is een lokale verantwoordelijkheid. ThuisPlus vervalt als regionaal product en wordt niet meer door SDF ingekocht. ThuisPlus bestaat uit geplande en ongeplande zorg in de thuissituatie. De client woont dus zelfstandig thuis en de ondersteuning en het wonen is gescheiden. Dit product past uitstekend in de gewenste ambulantisering en zal daarom niet langer regionaal ingekocht worden. De individuele gemeenten kunnen deze ondersteuning zelf inkopen en organiseren voor zover zij dat al niet gedaan en georganiseerd hebben. De projectleider doordecentralisatie BW gaat nog wel inventariseren of meerdere gemeenten Thuis+ samen willen inkopen.
- De middelen gaan vanaf 2022 voor nieuwe cliënten naar de individuele gemeente op basis van een objectief verdeelmodel met een ingroeipad van 10 jaar. Het verdeelmodel wordt in de decembercirculaire 2020 gepubliceerd. De financiering van de bestaande cliënten blijft via de centrumgemeente / SDF lopen op basis van het historisch budget. De verwachting is dat het historisch budget in 10 jaar tijd daalt en het lokale Wmo budget in 10 jaar tijd gaat groeien. Uit de

groei van het lokale Wmo budget moeten ook alle nieuwe cliënten BW via het woonplaatsbeginsel worden bekostigd.
- In de nieuwe situatie blijven wij de BW producten gezamenlijk inkopen. Nieuw is dat de beschikkingen lokaal worden afgegeven en niet meer door de centrumgemeente Leeuwarden. Dit geldt ook voor de facturatie. Er blijft wel een regionaal expertiseteam bestaan voor advisering. SDF blijft ook het contractmanagement BW uitvoeren in samenspraak met de lokale contractmanagers. Het toezicht blijft net als nu lokaal belegd in samenspraak met SDF.
- De beleidsvoorbereiding en coördinatie ligt bij SDF samen met de Friese gemeenten. Deze taken blijven op dezelfde wijze georganiseerd. Een aantal specifieke werkgroepen zijn bezig met optimalisatie van deze taken.

De verdere uitwerking van het plan wordt vanaf oktober opgepakt door een nieuwe projectleider. De projectleider gaat samen met een inkoper en een nieuwe projectgroep het plan verder uitwerken en implementeren. De nieuwe inkoop van BW per 2022 maakt hier onderdeel van uit.

Besluitvormingsproces
In het portefeuille overleg van het Sociaal Domein Fryslan van 8 oktober 2020 hebben alle Friese gemeenten positief gereageerd op het concept regioplan en is de centrumgemeente Leeuwarden gevraagd het concept regioplan vast te stellen en aan de Staatssecretaris toe te zenden.

De Friese gemeenten hebben begin 2020 een brief gestuurd aan de staatssecretaris Blokhuis dat Friesland na bekendmaking van het financieel verdeelmodel een regioplan zal indienen. Het verdeelmodel wordt nu pas in de decembercirculaire 2020 gepresenteerd. In december wordt er ook een definitief besluit genomen door de Staatssecretaris of de doordecentralisatie door gaat of niet. Hij toetst dan op basis van de ingediende regioplannen en een rapportage over de Stand van het land of gemeenten klaar zijn voor de doordecentralisatie. Tegelijkertijd worden er ook definitieve keuzes gemaakt over de 10 bouwstenen. Om bovenstaande redenen zal medio oktober ‘het voorgenomen plan van uitvoering BW per 2022’ ingediend worden bij het Rijk.

Als de inhoud, het proces en de financiën definitief duidelijk zijn kan de gemeenteraad een definitief besluit nemen over het Regioplan.